

Az alábbiakban néhány lengyel cikkre hívjuk fel a figyelmet:

DASZKOWSKI, Zbigniew: O współpracy bibliotek naukowych z siecią bibliotek powszechnych. = Przegl. Bibl. 22. rocz. 1954. 2.no. 120-125.p.

A tudományos könyvtárak együttműködése a közművelődési könyvtárak hálózatával.

KRACZKIEWICZ, Janina: O udział bibliotekarzy w kształtowaniu zasad pracy i współpracy bibliotek. = Bibliotekarz. 15. rocz. 1948. 10-11. no.

RÓG-MAZUREK, F.: Współpraca bibliotek powszechnych z bibliotekami naukowymi. = Przegl. Bibl. 21. rocz. 1953. 3.no. 203-210. p.

A közművelődési könyvtárak együttműködése a tudományos könyvtárakkal. A poznańi Városi Raczynski Könyvtár és a poznańi Egyetemi Könyvtár együttműködéséről.

WALTEROWA, Helena: Współpraca bibliotek naukowych z bibliotekami powszechnymi. = Bibliotekarz. 17. rocz. 1950. 3-4. no. 46-49.p.

A tudományos és a közművelődési könyvtárak együttműködése.

WITEK, E.: Hasło konferencji krynickiej: "upowszechnic biblioteki naukowe, unaukowic biblioteki powszechnie" - w praktyce. = Bibliotekarz. 23. rocz. 1956. 2. no. 39-42. p.

A kryniczai konferencia jelszava: "általánossá tenni a tudományos könyvtárakat és tudományossá tenni a közművelődési könyvtárakat" - a gyakorlatban.

ZAKRZEWSKA, H.: O pogłębienie współpracy bibliotek naukowych z bibliotekami powszechnymi. = Bibliotekarz. 26. rocz. 1959. 7-8. no. 196-202.p.

A tudományos és a közművelődési könyvtárak együttműködésének elmélyítése.

KÖZPONTI KATALÓGUSOK

A TELEX FELHASZNÁLÁSA A KÖZPONTI KATALÓGUS SZOLGÁLTATÁSAINÁL

WOLK, L.J. van der: The function of telex in the union catalogue. = Libri. 11. vol. 1961. 4. no. 377-391. p.

A télex [távgepiről] szerepe a központi katalógus szerkesztésében.

a vele szemben lámasztott valamennyi követelmény.

Felhasználói: főiskolai hallgatók és kutatók a humán és műszaki tudományok valamennyi területéről. Kérésüket vagy közvetlenül, vagy lakóhelyük közművelődési könyvtára, vagy kutató intézményük, vállalatuk könyvtára útján juttatják el a központi katalógusba.

A központi katalógusnak - ha jól akarja ellátni feladatát - elsősorban is naprakész állapotban kell lennie. A körébe tartozó könyvtárak állománygyarapításáról tehát még aznap tudomást kell szereznie.

A közvetlenül - tehát nem könyvtár közvetítésével - hozzá forduló személynek a keresett mű lelıhelyének megjelölésén felül a mű megszerzésének módjára es lehetőségeire vonatkozóan is tájékoztatással kell szolgálnia. A kérésükkel könyvtár útján jelentkező kutató tudósok, - mivel rendszerint határidős kutatómunkával kapcsolatos irodalomra van szükségük, - gyors és pontos válaszra várnak. Joggal elvárhatják ezenfelül azt is tőle, hogy fontos és sürgős munkájukhoz

a korszerű technika legújabb eszközei után, a külföldi központi katalógusok támogatásának igénybevételével adja meg a kimerítő tájékoztatást és segítséget.

A központi katalógusnak felhasználóival szemben rugalmasnak kell lennie. A telex után hozzá forduló könyvtárt ugyanugy ki kell szolgálnia, mint kérését a távoli faluból levélben tolmácsoló egyszerű tanítót. Ehhez viszont korszerű szervezet kell, amit csak a következő feltételek után lehet biztosítani:

1. a katalógus tekintetében a lehető legnagyobb egyöntetűségekre kell törekednie;
 - a/ mind a nemzetközi szabványalak,
 - b/ mind az egyöntetű katalógizálási szabályok alkalmazása tekintetében,
 - c/ mind az új adatok folyamatos, napi beáramlásának biztosítása után;
2. a hivatalokban már általánosan alkalmazott és bevált korszerű gépi berendezéssel kell a gyors működést lehetővé tenni;
3. ezeknek a berendezéseknek kezeléséhez értő szakszeméllyel kell rendelkeznie.

Mi már most a telex szerepe az ily módon megszervezett korszerű központi katalógusban?

A központi katalógus általa a következő előnyökhöz jut:

1. a hálózatába tartozó könyvtárak naponta jelenthetik állománygyarapodásukat, s ezzel biztosítható a naprakész állapot;
2. átveheti a hozzáforduló személy, vagy könyvtár kérését s azonnal válaszolhat is rá;
3. fenntarthatja a kapcsolatot mind a belföldi, mind a külföldi többi központi katalógussal;
4. felvilágosítást kérhet a hozzá forduló személytől, illetve könyvtártól a tisztázatlan részletek tárgyában.

A telex a fenti feladatok ellátására azért alkalmas, mert:

1. akárcsak a telefon, - közvetlen kapcsolatot létesít,
2. a telefon gyorsaságát a nyomtatott szó pontosságával egyesíti;
3. a nap 24 óráján át mindig használható, függetlenül a másik könyvtár nyitvatartási idejétől;
4. mindössze annyi helyet igényel, mint valami normál hivatali asztal;
5. eltünteti a távolságokat s ezért az irodalom igénylője bárholnan könnyen megkapja a keresett adatokat.

Ami a költségeit illeti, mind a beruházási, mind a bérleti, mind a használati költségek országról országra változnak. A három perces külföldi üzenetközvetítés általában sokkal olcsóbb, mint az ugyanennyi ideig tartó telefon-összeköttetés.

A telex elterjedésének rohamos voltát az alábbi táblázat adatai tükrözik:

	1954.	1957.	1958.
Amerikai Egyesült Államok		-	48 000

	1954.	1957.	1958.
	telex volt üzemenben:		
Ausztrália	124	265	369
Ausztria	2013	3077	3388
Belgium	505	1051	1229
Dánia	797	1277	1369
Finnország	186	344	400
Franciaország	559	1424	1781
Görögország	-	32	72
Hollandia	1283	2178	2384
Izrael	-	100	149
Japán	-	637	1065
Lengyelország	-	305	435
Nagybritannia	869	1088	1316
Német Szövetségi Köztársaság	13 342	24 288	26 510
Norvégia	360	412	795
Olaszország	-	209	250
Spanyolország	18	45	180
Svájc	973	1751	2057
Svédország	869	1088	1316
Törökország	-	107	119

Az első európai közművelődési könyvtár, amely telexkészüléket alkalmazott manchesteri Central Library volt. (1955). Jelenleg mintegy 20-ra tehető a telex útján elérhető európai közművelődési könyvtárak száma. (A cikk felsorolja mind az európai, mind az amerikai telexberendezéssel bíró különböző típusu valamennyi könyvtárat, 388-391.p.).

Igen tanulságos, milyen helyet foglalhat el a telex útján való üzenetközvetítés valamely könyvtár forgalmában; a delfti (Hollandia) Műszaki Egyetem Könyvtárának idevágó adatai:

	a telex útján kapott üzenetek száma:	a küldött üzenetek száma:	
1957. áprilisától			
1960. áprilisáig	13 000	18 000	
1960. januárjától			
1960. áprilisáig	1669	2058	(BZ.)

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

METODICKÝ ZPRAVODAJ
Slovenská Technická Kniznica.
Bratislava. 1 1960 -

1. 1960. 67 p.

A pozsonyi Szlovák Műszaki Könyvtár - mint a szlovákiai tudományos - műszaki könyvtárak módszertani központja - Metodický Zpravodaj (Módszertani Híradó) címmel periodikus kiadványt ad közre abból a célból, hogy hathatósabban segítse a

műszaki és gazdasági tájékoztató szolgálat dolgozóinak szakmai fejlődését, utmutatást adjon a műszaki irodalom különböző formában történő propagálásához.

A kiadvány ismerteti a küll-és belföldi könyvtárak egyes munkaterületein szerzett tapasztalatokat, gyakorlati utmutatással és tanáccsal szolgál a felmerülő kérdések (a könyvtári munka technikájának egységesítése, a könyvtárközi kölcsönzés ésszerűsítése és meggyorsítása) stb. megoldásához.